

KERESZTÉNYEK ÉS A VÉREVÉS

*„Mert a Szentlélek jónak látta, és vele együtt mi is úgy láttuk jónak, hogy ne tegyünk több terhet rátok annál, ami föltétlenül szükséges: hogy tartózkodjatok a bálványáldozati hústól, a vértől, a megfulladt állattól és a paráznaságtól. Ha ezektől őrizzetek, jól teszitek.”
(ApCsel 15:28-29, MBT)*

A fenti idézet értelmezésében általában két táborra oszlanak a keresztények: (1) vannak, akik úgy gondolják, hogy a Biblia tiltja a vér fogyasztását (és olyan ételleket, amiket vér felhasználásával készítettek, pl. véreshurka), míg (2) vannak olyanok is, akik szerint ez a rendelkezés már nem vonatkozik ránk, és ezért szabadon fogyasztható a vér is. Ebben a tanulmányban azt kívánjuk megvizsgálni, hogy mit tanít a Biblia a vér fogyasztásáról.

1. ÉRTELMEZÉSI LEHETŐSÉGEK

A későbbiekben figyelembe fogjuk venni, hogy az első keresztények hogyan gondolkodtak a vérevés kérdéséről. Most azonban vegyük sorra, milyen lehetséges elképzelések terjedtek el a mai keresztények között.

1.1. MEGENGEDŐ ÉRTELMEZÉS

E nézet szerint az ószövetségi táplálkozási rendelkezések már nem vonatkoznak a keresztényekre (eddig ugyanazon a véleményen van, mint a nem megengedő elképzelés). Azonban az ószövetségi táplálkozási szabályok közé sorolja a vérevés tiltását is. Így ennek megfelelően már ez sem vonatkozik a pogány (nem zsidó) származású keresztényekre, így ők szabadon fogyaszthatnak vért vagy vért tartalmazó ételleket is.

„Mindezekben a városokban tehát [ahol a zsinagógákban tanítják a Törvényt] a pogányok általában tudni fogják, (...) hogy vannak bizonyos dolgok, amikkel kapcsolatban a zsidóknak nagyon erős lelkiismereti problémáik vannak: nem fognak megenni olyan ételt, amelyet bálványoknak ajánlottak fel; az a rokonsági listájuk, amelyen belül a házasság tilos volt, hosszabb volt, mint általában a pogányok között szokásos; nem fogják megenni megfulladt állat húsát, és vért sem fognak fogyasztani semmilyen formában. A pogány hívőktől nem lehet elvárni, hogy lelkiismereti kérdést csináljanak ezekből a dolgokból. De ha a pogány hívők nem tartják tiszteletben zsidó hittársaik lelkiismeretét, az lehetetlenné teszi a társadalmi közösséget” (David Gooding: *A krisztusi hithez hűen*, p.184. Evangéliumi Kiadó, Budapest, é.n.).

1.2. TILTÓ ÉRTELMEZÉS

A másik elképzelés szerint a vérkérdés nem az étkezési rendelkezések közé tartozik, így nem lehet azt feloldani olyan megállapításokkal, amelyek az étkezésben való szabadságot hangsúlyozzák. Valóban szabadok vagyunk a tiszta és tisztátalan állatok közötti különbség megtartásától, de nem vagyunk szabadok, hogy ne tartsuk be a vérevés tilalmát.

„De ha a vérevés tilalma csupán szellemi értelemben veendő, akkor könnyen szimbólummá légiyesedik a paráznaság és a bálványimádás rendelkezése is – mint ez le is zajlott később” (Répás László: *A mennyei Templom szolgálata, Új Exodus*, XVIII. évf. 1. szám).

„A Teremtés Könyve szerint az emberiség Noé koráig csak növényekkel táplálkozott, majd Isten engedélyt adott az állai eredetű táplálék fogyasztására is. Ez alól kivételt képezett az állat vérenek az elfogyasztása. 'Semmiféle testnek a vérét meg ne egyétek, mert minden testnek élete az ő vére' (Mózes 3. könyve 17,14). Az Újszövetség megerősíti a vérevés tilalmát. Ebbe beletartozik az olyan ételek fogyasztása is, amely vérkészítmények felhasználásával készültek. A Biblia tehát óva inti az embert például a véres hurka vagy a sült vér elfogyasztásától is. Ez a parancs a mai napig érvényben van. A vegetariánizmust nem tartjuk követhetőnek, mert 'Minden mozgó állat legyen nektek eledelül, amint a zöld füvet, nektek adtam eledelül' (Mózes 1. könyve 9,3)” (kalocsa.hit.hu).

1.3. SZÉLSŐSÉGES ÉRTELMEZÉSEK

(1) Jehova Tanúi értelmezése

Jehova Tanúi nem egyszerűen csak a vér táplálkozási célú felhasználását tiltják, hanem az orvosi célú felhasználást is. Ennek az elképzelésnek a helytelenségével a későbbiekben még foglalkozni fogunk.

„A vér fogyasztása így egyet jelent a bálványimádással és paráznasággal, olyan dolgokkal tehát, amelyeket kerülnünk kell. (...) Az étkezési célra levágott állatokat lelkiismeretesen ki kell véreztetni. Megfojtott, csapdában elpusztult vagy holtan talált állat nem alkalmas táplálkozási célra (Csel 15:29, 20; vö. 3Mózes 17:13-16). Ugyancsak nem fogyasztható vért, vagy véralkotórészt tartalmazó táplálék. (...) Ha kórházi beteg nem tud szájon át táplálkozni, akkor vénásan táplálják. Vajon az az ember, aki sosem enne meg a vért, de megengedné a vérátömlesztést, valóban engedelmeskedne a 'vértől való tartózkodás' parancsának?” (Érveljünk az Írásokból, pp. 419-421. Watchtower Bible and Tract Society, Brooklyn, New York, USA. 1989).

(2) A Hetednap Adventista Egyház értelmezése

Az adventisták szintén tiltják a vér elfogyasztását, azonban ezen túlmenően következetesen ragaszkodnak a tiszta és tisztátalan állatok közötti különbség megtartásához is. Jellemző közöttük továbbá a vegetarizmus gyakorlása is.

„Az egészséges étrend szempontjából nem fontos az állati eredetű termékek fogyasztása. Az Adventista egészségügyi tanulmány rávilágít arra, mekkora előny a húsmentes étrend az ezt fogyasztók számára azokkal szemben, akik a Hetednap Adventista Egyház hagyományos egészségügyi tanítása szerint a húsfogyasztás elvét követik” (A vegetáriánus életmód, Hetednap Adventista Egyház, táplálkozási tanács, 1995).

2. AZ ELSŐ KERESZTÉNYEK ÉRTELMEZÉSE

Mivel a kereszténység folytonosságot mutat az eltelt évszázadok és a közvetlenül Jézus után élt „egyházatyák” hitével, fontos figyelembe venni az ő értelmezésüket. Erre bátorít

bennünket a következő idézet is: „Olyanok vagyunk, mint az óriások vállán ülő törpék. Náluknál többet és távolabbra látunk, de nem azért, mert jobb a látásunk, vagy mert magasabbak vagyunk, hanem azért, mert ők a magasba emelnek minket, hatalmas voltukkal növelik magasságunkat” (Petrus Lombardus: *Metalogicon* 3:4; idézi: Tony Lane: *A keresztyén gondolkodás rövid története*, pp. 100-101. Harmat-Kálvin, Budapest, 2003).

2.1. TERTULLIÁNUSZ (KR.U. 160-230)

„Szégyelljétek magatokat a keresztyének előtt természetellenes viselkedésetek miatt. Még állati vér, vagy azt tartalmazó étel sincs a fogyasztásra szánt táplálékaik között. (...) Ezért adtok ti [római pogányok] vérrrel töltött hurkát a keresztyének, ha próbára akarjátok tenni. Meggyőződésetek természetesen, hogy amivel el akarjátok téríteni őket a helyes útról, az törvényellenes számukra. Hogyha tehát ilyen biztosak vagytok abban, hogy még az állatvértől is iszonyodnak, hogyan gondolhatjátok, hogy embervér után sóvárognak?” (Apológia, IX, 13-14.).

2.2. MINICIUS FELIX (KR.U. 3. SZÁZAD KÖRÜL)

„Számunkra nem megengedett, hogy lássuk vagy halljuk emberek mészárlását; annyira irtóznak az embervértől, hogy az étkezéseinknél kerüljük az állatok véreinek használatát táplálékként” (*Octavius*, XXX, 6.).

2.2. EUSZÉBIOSZ (KR.U. 265-339)

„Hogyan tudnának az ilyen [keresztyén] emberek gyerekeket enni, mikor még az értelmetlen állatok vérének sem szabad megenniük?” (*Egyháztörténet*, V, I, 26.)

Az első keresztyéneket azzal támadták, hogy gyermekeket esznek meg, vagy mutatnak be áldozatul. Erre válaszoltak az első hitvédők, felhívva az ellenfelek figyelmét arra, hogy a keresztyének állati vért sem fogyasztanak, nem még ember húsát vagy vérének.

3. A BIBLIA VÉREVÉSRE VONATKOZÓ UTALÁSAI

A Biblia vérevésre vonatkozó tilalmai megmutatják, mit jelentett, és mit nem jelentett Isten rendelkezése. Ennek megismerése segíthet elejét venni mind a túlzott engedékenységnek, mind pedig a szükségtelen törvényeskedésnek.

3.1. AZ ÉDENBEN

„Azután ezt mondta Isten: Nektek adok az egész föld színén minden maghozó növényt, és minden fát, amelynek maghozó gyümölcse van: mindez legyen a ti eledeltek. Minden földi állatnak, az ég minden madarának és minden földi csúszómászónak pedig, amelyben élet van, eledelül adok minden zöld növényt. És úgy történt. (...) Ezt parancsolta az ÚRisten az embernek: A kert minden fájáról szabadon ehetsz, de a jó és a rossz tudásának fájáról nem ehetsz, mert ha eszel róla, meg kell halnod” (1Móz 1:29-30, 2:16-17, MBT).

Isten eredetileg növényi táplálékot adott az embernek és az állatoknak egyaránt. Az egyetlen szabály a táplálkozásukra vonatkozóan az volt, hogy ne egyenek a jó és a rossz tudásának fájáról.

3.2. AZ ÖZÖNVÍZ UTÁN

„Féljen és rettegjen tőletek minden földi állat és minden égi madár, kezetekbe adom őket minden földi csúszómászóval és a tenger minden halával együtt. Minden, ami mozog, ami csak él, legyen a ti eledeltek. Nektek adom mindezt éppúgy, mint a zöld növényt. De húst az éltető vérrel együtt ne egyetek!” (1Móz 9:2-4, MBT).

Az özönvíz után az emberi és nagy valószínűséggel állati étrend is megváltozott. Egyes zsidó hagyományok szerint az állatok megvadulása annak köszönhető, hogy bukott angyalok megrontották az embereket és állatokat egyaránt (szexuális kapcsolatot létesítettek velük).*

„És kezdtek bűnököt cselekedni a madarak, állatok, csúszómászók, és halak ellen is, és egymásnak estek, hogy egymást felfalják, és igyák egymás véréit. És a föld vádat emelt a törvénytelenek ellen” (Énók 7:6).

Még ha az Énók könyvének utalásait figyelmen kívül is hagyjuk, akkor is láthatjuk, hogy Isten megtiltotta a vér fogyasztását, amikor az állati eledelt is az ember rendelkezésére bocsátotta. Amikor először megjelenik a húsevés gondolata, Isten egyértelművé tette, hogy az csak a kivézetés után lehetséges. Ha közben figyelembe vesszük az Énók és Jubileumok könyvéből származó történelmi beszámolókat, láthatjuk, a korban nagy divatja volt a vér fogyasztásának, így érthető, mi volt Isten egyik oka, hogy tiltotta a vér elfogyasztását. A másik oldalról a későbbiekben még szó lesz, amikor a Törvény rendelkezéseit vizsgáljuk majd meg. (Megjegyzés: Az özönvíz korának eseményeiről a nem kanonizált, de első keresztény körökben történelmileg hitelesnek tartott források alapján lásd: *A nefilim és a démonok*, COG, 2006).

3.3. A TÖRVÉNYBEN

„Vért egyáltalán ne egyetek lakóhelyeiteken sehol, se madárét, se állatét. Ki kell irtani népe közül az olyan embert, aki bármilyen vért eszik” (3Móz 7:26-27, MBT).

„Ha Izráel házából vagy a köztük tartózkodó jövevények közül valaki bármilyen vért eszik, ellene fordulok annak az embernek, aki vért evett, és kiirtom népe közül. Mert a test lelke a vérben van, és én az oltárra adtam azt nektek, hogy engesztelést szerezzen értetek. Mert a vér a benne levő lélek által szerez engesztelést. Ezért mondtam Izráel fiainak: Senki se egyék vért közületek; a köztetek lakó idegen se egyék vért. Ha valaki Izráel fiai közül vagy a köztük tartózkodó jövevények közül vadászat közben vadat vagy madarat fog, amelyet meg szabad enni, folyassa ki a véréit, és takarja be azt porral. Mert minden test lelke a vére a lélekkel együtt. Ezért mondtam Izráel fiainak: Semmiféle testnek a véréit ne egyétek meg, mert minden testnek a lelke a vére. Ki kell irtani mindenkit, aki megeszi. Ha pedig valaki elhullott vagy széttépett állatot eszik, akár bennszülött, akár jövevény, mossa ki ruháját, mosakodjék meg vízben, és legyen

* Erről bővebben lásd: Óriások könyve (qumráni tekercestöredékek) 1Q23, 1-6 töredék; 4Q531, 2 töredék; 4Q532, 2. töredék, 1-6; Jubileumok könyve 7:24.

tisztátalan estig; azután tiszta lesz. De ha nem mossa ki, és nem mosakszik meg, akkor bűnhődnie kell” (3Móz 17:10-16, MBT).

„Ne egyetek semmit a vérével!” (3Móz 19:26, MBT).

„Csak a vért nem ehetitek meg. Öntsd azt a földre, mint a vizet! (...) De abban légy állhatatos, hogy vért ne egyél, mert a vér lélek. Ne egyél lelket a hússal együtt!” (5Móz 12:16, 23, MBT).

„Csak a vérét nem eheted meg, öntsd azt a földre, mint a vizet!” (5Móz 15:23, MBT).

A fenti idézetekből látható Isten egyértelmű parancsa a Törvényben. A vér fogyasztását szabályozta a törvény az alábbiakban: (1) húst nem lehetett enni a vérével együtt, (2) a levágott állatot megfelelően ki kellett véreztetni, (3) a vér semmilyen más felhasználása nem volt megengedett, a földre kellett önteni, és porral betakarni, (4) mivel Isten azt az oltárra adta, vagyis istentiszteleti és áldozati felhasználásra.

3.4. A PRÓFÉTÁKNÁL

„Kövéret esztek a jóllakásig, és vért isztok a megrészegeedésig az én véresáldozatomból, amelyet készítek nektek!” (Ez 39:19, MBT).

Amikor a Törvény után, a prófétai írásokban megjelenik a vérevés gondolata, ott bűnként említik.

3.5. AZ ÚJSZÖVETSÉGBEN

„A Szent Szellem úgy látja jónak, és mi is egyetértünk vele, hogy ne terheljünk benneteket semmi mással, csak ezeket a dolgokat tartsátok be: ne egyetek olyan ételt, amit a bálványoknak ajánlottak fel, ne egyetek megfulladt állatok húsból készült ételt, se olyan húst, amelyben benne maradt a vér, és ne kövessetek el semmilyen szexuális bűnt. Ha ezeket elkerülitek, jól teszitek” (ApCsel 15:28-29, EF).

Az apostoli gyűlés határozata szerint a pogány származású keresztényeknek tartózkodniuk kell – több más dologgal együtt – a vért tartalmazó ételektől is.

A korábbiakban láttuk, hogy a vérevés tiltása megjelent már Noé idejében. Ha figyelembe vesszük a korabeli történelmi forrásokat (mint pl. Énók könyve), láthatjuk, hogy szokássá vált a vér fogyasztása Noé kortársai között. Emiatt Istennek világossá kellett tennie, hogy bár engedélyezi az embereknek a hús fogyasztását, ahhoz azonban mégsem járul hozzá, hogy a hússal együtt a vért is elfogyasszák. A vérrel ugyanis más tervei voltak.

A Törvényből ismét látjuk a vérevés tilalmának megerősítését. Azonban további információkat is megtudunk a miértről: a vér fogyasztása tilos, mivel (1) azt Isten soha nem táplálkozási céllal adta az embernek, hanem azért, hogy az áldozati-istentiszteleti szertartásokban engesztelést szerezzen a bűnökért, valamint (2) azért, mert abban van az ember élete, ahogy a Biblia mondja: „mert mindenféle test lelke [pontosabban: élete] az ő vére az abban levő lélek által” (3Móz 17:14, ÚVF).

4. AZ ELLENÉRVEK VIZSGÁLATA

A vérevés helyességét illetően szokás megemlíteni néhány idézetet, amely látszólag engedélyezi mindenféle étel elfogyasztását. Azonban érdemes kicsit alaposabban megvizsgálni ezeket a szakaszokat, hogy lássuk, miről szólnak valójában.

4.1. Mk 7:19

„Jézus ezzel tisztának nyilvánított minden ételt” (MBT).

Érdemes a verssel kapcsolatban két észrevételt tenni: (1) a vers szöveggörnyezetének és (2) pontos tartalmának vizsgálata nélkülözhetetlen a helyes megértéshez.

(1) Szöveggörnyezet

A Mk 7. fejezetében a farizeusok észrevették, hogy Jézus tanítványai mosdatlan kézzel esznek, és ezzel az ősi hagyományt nem tartják be. Jézus pedig rávilágít a tévedésükre, kifejtve, hogy az embert nem az teszi tisztátalanná, hogy mit eszik meg, hanem épp ellenkezőleg, az, hogy mi jön ki a száján (mert a szívből származik minden gonosz gondolat, ami beszennyezheti az embert).

A teljes fejezetnek nem is az a mondanivalója, hogy mely ételeket lehet elfogyasztani, és melyeket nem, hanem inkább az, hogy hangsúlyozza: nem az étel teszi tisztátalanná az embert, hanem a rejtett indulatai, melyek szavakban és tettekben nyilvánulnak meg. Az evangélista pedig csak mellékesen teszi hozzá, hogy „Jézus ezzel tisztának nyilvánított minden ételt”. A párhuzamos evangéliumi beszámolóban azonban ez a kommentár nem található meg (ld. Mt 15:1-20), annak ellenére, hogy az Úr Jézus valóban tisztának nyilvánított minden ételt.

(2) Tartalom

Észre kell venni egy nagyon fontos részletet a szövegben, miszerint Jézus minden *ételt* tisztának nyilvánított. Felmerül a kérdés: a vér ételnek számít?

Az özönvíz idején az erőszakossá vált emberek körében elterjedt szokássá vált a kannibalizmus és a vérivás (ld. Énók 7:6). Azonban az Ószövetség világossá teszi már az első rendelkezéseiben is, hogy a vér nem emberi fogyasztásra lett szánva:

„Féljen és rettegjen tőletek minden földi állat és minden égi madár, kezetekbe adom őket minden földi csúszómászóval és a tenger minden halával együtt. Minden, ami mozog, ami csak él, legyen a ti eledeletek. Nektek adom mindezt éppúgy, mint a zöld növényt. De húst az élető vérrel együtt ne egyetek!” (1Móz 9:2-4, MBT).

„Mert a test lelke a vérben van, és én az oltárra adtam azt nektek, hogy engesztelést szerezzen értetek. Mert a vér a benne levő lélek által szerez engesztelést” (3Móz 17:11, MBT).

Az első táplálkozási rendelkezések is tartalmazták már, hogy a vért nem szabad fogyasztani a hússal együtt. A Törvényből pedig kiderül, hogy mi ennek az oka: Isten nem táplálékul szánta

azt, hanem az istentiszteleti-áldozati rendtartás részének. Sem az istenhívőknek, sem a zsidóknak (sem az első keresztényeknek) nem volt táplálék a vér. Épp ezért, amikor Jézus minden ételt tisztának nyilvánított, ez a korábbi tiszta és tisztátalan állatok közötti különbség eltörlését jelentette, nem pedig a vérevés tilalmának feloldását, mivel a vér soha nem tartozott a táplálékok közé. Ennek a gondolatnak a fényében értelmezhetjük az összes többi, táplálkozásra vonatkozó újszövetségi rendelkezést is.

4.2. AZ ÚJSZÖVETSÉG TÁPLÁLKOZÁSI RENDELKEZÉSEI

(1) 1Kor 10

Ebben a fejezetben Pál a bálványáldozati ételek fogyasztásáról beszél a korintusiaknak. Akkoriban a húspiacon rendszerint olyan húsokat lehetett beszerezni, amelyek a bálványtemplomokból megmaradtak. Pál pedig arra bátorította a keresztényeket, hogy nyugodt lelkiismerettel vegyék meg ezeket, és fogyasszák, anélkül, hogy kutatnák az eredetét – mivel nincsenek bálványok valójában, akiket a pogány vallásokban imádnak.

Ebben a fejezetben azonban Pál nem arról beszél, hogy vért is nyugodtan lehet fogyasztani, sőt még a tisztátalan állatokról sem beszél. Az egyetlen kérdés, amit érint, a bálványáldozati húsok kérdése. Ennek elfogyasztását engedélyezte az apostol a keresztényeknek.

Egy érv, amelyet a vérfogyasztás mellett fel szoktak hozni az ApCsel 15:28-29-hez kapcsolódik. Nevezetesen: mivel eredetileg a bálványoknak áldozott ételek fogyasztása is tilos volt, Pál mégis megengedi itt, ugyanez a helyzet a vér kérdésével is. E nézet ellen azonban több érv is szól: (1) Pál valóban beszélt arról, hogy szabad bálványáldozati húst fogyasztani, de senki nem beszélt sehohol arról, hogy a vérevés tilalma hatályon kívül lett helyezve; (2) ha a fenti logika helyes lenne, akkor nem csak a vérevés szabad most már, hanem a paráznaság is, mert az is ugyanazon a tiltólistán szerepel. De mivel sem a vérevés, sem a paráznaság nem lett feloldva, ezért nem lehet a bálványáldozati hús kérdését alapul véve azt állítani, hogy az ApCsel rendelkezése már nem érvényes.

(2) Kol 2:16

„Ezért ne engedjétek, hogy bárki is elítéljen benneteket amiatt, hogy mit esztek, vagy isztok, vagy a zsidó vallási ünnepekkel kapcsolatban. Ilyenek például az Újhold ünnepe, vagy a Szombat ünnepe” (EF).

Az MBT fordítása azt mondja, hogy „senki el ne ítéljen titeket ételért és italért”. A vers arról beszél, hogy a tiszta és tisztátalan állatok fogyasztásának kérdése már nem üdvkérdés; szabadon lehet fogyasztani mindenféle ételt. Azonban itt ismét az a kérdés merül fel, hogy a vér vajon ételnek minősül-e. Amint a korábbiakban már kitértünk rá, soha nem táplálkozási célja volt a vérnek, hanem áldozati, és az első étkezési szabályok is kimondták már, hogy a fogyasztása nem megengedett. Így a Kol 2:16 nem arról beszél, hogy 'senki el ne ítéljen titeket vérevésért vagy vérivásért', hanem a tiszta és tisztátalan állatok meg nem különböztetéséről szól csupán.

(3) Róm 14

A fejezetben Pál azokról a hitben erőtlenekekről beszél, akik úgy gondolják, hogy nem szabad mindent megenni. Arra kéri a hitben erőseket, hogy fogadják be az ilyeneket is, de ne azért,

hogy megítéljék őket, vagy vitatkozzanak velük. Azonban itt is ugyanazt a megállapítást kell tennünk, mint a korábbi verseknél. Semmiképp sem beszélhet itt az apostol a vér fogyasztásáról, mivel az nem minősül tápláléknak. Pál témája inkább a húsevés és vegetarizmus, amint ez ki is derül a fejezetből:

„Van, akinek az a meggyőződése, hogy mindenféle ételt szabadon megehet. Akinek meg gyenge a hite, azt hiszi, hogy csak zöldségféléket eszik” (Róm 14:2, EF).

(4) ApCsel 10

Gyakran felhozott érv Péter látomása is, amely az ApCsel 10-ben van feljegyezve. Péter egy lepedőt lát leereszkedni az égből, tele mindenféle tisztátalan állattal. Isten célja a látomással Péter felkészítése volt az előtte álló feladatra, hogy a pogányoknak (tisztátalannak tartott népek) is hirdesse az evangéliumot. Maga a látomás azonban csak a tiszta és tisztátalan állatok közötti különbségről beszél:

„Közben megéhezett, és szeretett volna enni valamit. Amíg az ebédet készítették, Péter látomást látott. Láta, hogy megnyílik az ég, és valami lepedőhöz hasonló ereszkedik le. Négy sarkánál fogva a földre eresztették. Mindenféle állat volt benne: négylábúak, csúszómászók és madarak. Azután egy hangot hallott: 'Kelj fel Péter, vágd le őket, és egyél belőlük!'" (ApCsel 10:10-13, EF).

Maga a szakasz valójában felhasználható akár érvként is a vér fogyasztása ellen. Ugyanis a szöveg azt mondja, hogy Péternek le kellett vágnia az állatokat – mindenféle más rendelkezés vagy magyarázat nélkül. Péter – és a zsidók számára – pedig az állat levágása azt jelentette, hogy elvágják a nyakát, és kivéreztetik azt (3Móz 17:13, 19:26).

Az Újszövetségben található táplálkozási rendelkezések arról beszélnek, hogy az ószövetségi táplálkozási szabályok már nem érvényesek: a keresztények szabadon fogyaszthatnak olyan állatokat is, amelyek korábban tisztátalannak számítottak, és olyan húsokat is, melyeket bálványoknak ajánlottak fel. Azonban a vér az Újszövetségben sem jelenik meg táplálékként. Azok a versek pedig, amelyre hivatkozni szoktak, nem a vér fogyasztásáról beszélnek.

5. A VÉRFOGYASZTÁS EREDETE

Már említettük korábban, honnan is ered a vér fogyasztása. Az emberiség teremtésekor Isten úgy rendelkezett, hogy az ember és az állatok tápláléka egyaránt növényi eredetű legyen (1Móz 1:29-30). Mindez így ment egészen az özönvíz idejéig.

A Biblián kívüli történelmi források, amelyeket az első keresztények és a Szentírás ihletett írói is hitelesnek, történelmileg megbízhatónak tekintettek, beszámolnak arról, hogy milyen állapotba került az emberiség az özönvíz előtt. Isten angyalai testet öltöttek, és a földre jöttek, hogy természetellenes viszonyt létesítsenek az emberi asszonyokkal. Ennek a természetellenes házasságnak az eredménye pedig a nefilek (nefilim) lettek, akik óriási termetű, erőszakos hibrid lények voltak (1Móz 6:1-4).

A nefilek elkezdtek felélni az emberiség által megtermelt javakat, táplálékokat, majd mikor ezek elfogytak, az állatok, majd az emberek ellen fordultak. Tápláléklistájukon megjelentek

az állatok és az emberek is. Hedonista lakomáik kannibalizmusba torkolltak, ahol az emberek húsa mellett a vérüket is inni kezdték:

„És kezdtek bűnöket cselekedni a madarak, állatok, csúszómászók, és halak ellen is, és egymásnak estek, hogy egymást felfalják, és igyák egymás vérének. És a föld vádat emelt a törvénytelenek ellen” (Énók 7:6).

Miután Isten elpusztította ezt az istentelen világot, engedélyezte az embernek is a hús fogyasztását. De megtiltotta nekik, hogy a hússal együtt a vért is elfogyasszák. Azonban a későbbiekben is fennmaradtak olyan mondák, amelyek alapjául a népek életmódja szolgált. A vérfarkasok, vámpírok meséi mind-mind a régi korok erőszakos, kannibalizmusra és vérivásra hajlamos óriásaira emlékeztetnek bennünket. Nem is meglepő ilyen háttérrel, hogy Isten megtiltotta az embernek, hogy vért fogyasszanak. (Ezért tette Isten egyértelművé, hogy a vér nem táplálék, hanem az áldozati rendszer része.)

6. MI MINŐSÜL VÉRFOGYASZTÁSNAK?

Jogosan merülhet fel a kérdés minden hívőben, hogy mi minősül vér fogyasztásnak. A szélsőségeket látva (pl. Jehova Tanúi vérátömlesztés-tiltása) még fontosabb leszögezni, hogy mi a Biblia álláspontja.

6.1. VÉREVÉS, VÉRIVÁS

Az özönvíz idején elterjedt vérivás a Biblia szabályait figyelembe véve tilos. Az állatok levágása során nem helyénvaló a vérüket felfogni és nyersen vagy sültén meginni/megenni. Isten rendelkezése szerint az állatok levágása után a vért a földre kellett önteni és betakarni, nem pedig felfogni és elfogyasztani.

6.2. VÉR FELHASZNÁLÁSÁVAL KÉSZÜLT ÉTELEK

A 6.1. pont kapcsán felmerül a kérdés: de mi van azokkal az ételekkel, amelyek vért tartalmaznak? Az még talán egyértelmű, hogy a vér fogyasztása magában (nyersen, sültvé stb.) nem helyes. Abban, hogy hogyan viszonyuljunk azokhoz az ételekhez, amelyek vér felhasználásával készülnek, a vér ószövetségi felhasználási módja segít nekünk. A korábbi idézetekből láthattuk, hogy a vérrel való helyes eljárás egyetlen lehetséges módja az volt, hogy kiöntötték azt a földre, és nem használták fel semmilyen étel elkészítése során.

A kérdést csak bonyolítja, hogy régen nem voltak olyan ételek, amelyeket ma kínálnak a boltokban. Régen ugyanis, a zsidó hagyománynak megfelelően nem használtak vért semmilyen étel elkészítéséhez. Ma azonban számos húsipari készítmény alkotóeleme a vér (vagy valamilyen vérszármazék), nem is beszélve a véres hurkáról. Mivel Isten parancsa a vérrel kapcsolatban az volt, hogy ne használják soha táplálkozási célokra, hanem a földre öntsék ki, ezért mindenképp kérdéses az olyan ételek „kósersága”, amelyek vért tartalmaznak.

6.3. VÉRÁTÖMLESZTÉS

Isten mindig a levágott állatok vérének a fogyasztását tiltotta. Arról nem rendelkezett, hogy

mi a teendő az emberi vérről. Természetesen az emberi vér táplálkozási célú felhasználása se nem túl biblikus, se nem etikus (világi erkölccsel mérve). Azonban a tiltás a vér elfogyasztására, megevésére és megivására vonatkozott – és állati vér esetében.

Bár Jehova Tanúi ebből kiindulva tiltják a vérátömlesztést is, álláspontjuk mindenképp helytelen. Ugyanis a Biblia semmit nem mond az emberi vér orvosi, tehát nem táplálkozási célú felhasználásáról. A vérátömlesztés vagy a vérszármazékokat tartalmazó oltás orvosi célú alkalmazása tehát nem azonos az állati (vagy akár emberi) vér táplálkozási célú használatával. Talán további segítség lehet a kérdésben, ha Jézus Krisztusra gondolunk, aki a saját vérét adta (bár nem átömlesztésként), hogy emberi életeket mentsen. A vér tehát menthet életeket, és ez nem minősül étkezési célú felhasználásnak.

7. ÖSSZEGRÉS

A Biblia következetes tanítása (az özönvíz után, a Törvényben, valamint az Újszövetségben) egyöntetűen viszi tovább a vér fogyasztásának tilalmát. Ez azonban nem vonatkozik az emberi vér orvosi (életmentő) célú átömlesztésére. Az Újszövetségből gyakran idézett szakaszok vagy a tisztátalan állatok fogyasztásáról, vagy pedig a bálványáldozati húsok használatáról szólnak, de semmiképp sem a vér fogyasztásáról. A vér ugyanis sosem számított tápláléknak, annak ellenére, hogy az emberiség történelmében időnként mégis fogyasztották. Amikor az emberiség hajnalán megjelenik a vér fogyasztása, akkor ott negatív megítélése volt, és az emberiség teljes pusztulása kísérte isten ítéleteként.

Hogy valaki hogyan vélekedik az olyan ételek fogyasztásáról, amely vér felhasználásával készült, az egyén lelkiismeretén múlik. Azonban a Biblia tartalmaz utalásokat a helyes eljárásra vonatkozóan.

Mindenképp helytelen azonban, ha ez a kérdés szakadást vagy viszályt okoz keresztények között. Nem helyénvaló azt állítani, hogy akik nem fogyasztanak ilyen ételeket, azok a hitben erőtlenebbek, ugyanis Pál megállapítása a Róm 14-ben nem a vérevésre vonatkozik, hanem a húsevés kontra vegetarizmus témájára. A jó közösség fenntartásához azonban nem lehet elvárni valakitől, hogy meggyőződése ellenére vért, vagy pedig olyan ételt fogyasszon, amely vér felhasználásával készült. Az is helytelen, ha bármelyik oldal önmagát jobbnak tartja a másiknál, és Jézus és a szeretet köteléke helyett az ismeret válaszfalait emeli fel. A teológiai különbségektől függetlenül még lehetséges a békés együttélés, egymás meggyőződésének figyelembevételével – ehhez szükséges a krisztusi szeretet.

* * *

(cc) 2008, 2012. Tóth-Simon Károly
www.infaustus.wordpress.com